

NÉPNEVELŐK LAPJA.

NÉPNEVELÉSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

Megjelen e lap minden szombaton.

Előfizetések és reclamációk kizárólag **SENYEI FERENCZ**
egyesületi pénztáros úrhoz,
IX., Soroksári-utca 32. sz. küldendők.

Ára:
egész évre . . . . . 4 frt. félévre . . . . . 2 frt.
negyedévre . . . . . 1 „ Egyes szám . . . . . 10 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
IX., Soroksári-utca 63. sz., czimezendők.

Hirdetések és ezek díja **Neumayer Ede** könyvnyomdászhoz,
Váci-kört, (Iparudvar) küldendők.

Figyelmeztetés.

Tisztelettel hívjuk fel előfizetőink b. figyelmét lapunk megküldésében ezután követendő — az eddigittől eltérő eljárásunkra.

Eddig ugyanis, volt légyen az bár negyedévi előfizetés, a lapot fenakadás nélkül tovább küldtük, azon reményben, hogy a járandóság alkalommal be fog érkezőni. De azt kellett tapasztalunk, hogy jóhiszemű eljárásunk egyesületünkre anyagi kárt hozott, mert előfizetőink egy része kötelezettségének többszöri felhívás után sem tett eleget, s hogy immár rászükre alkalmatlan, nekünk pedig költséges módon kell a hátralékok haladéktalan behajtását eszközölnünk.

Hogy jövőre ilyenektől mindkét részről megkíméltesünk, 1884. évtől csak a pénz beérkezése után indítjuk meg a lapot, az előfizetés lejártával azt beszüntetjük. Kivételt csak régebbi előfizetőinknél írásbeli megkeresésre tehetünk.

Ezt tartottuk az eddigi tapasztalatok után hivatalos köteleseágünknek megállapítani. Kérjük szives tudomásul venni.

Budapest, 1883. december 15.

Senyei Ferencz
az egyesület pénztárosa.

A hangok fizioiogiájáról.

A beszéd gondolatainknak izült hangok által való kifejezése lévén, kétféle cselekvés u. m. pszichicai és fizioiogi. Ámbar e kétféle működés szoros összefüggésben áll egymással, mindazonáltal különválasztva is vizsgálhatjuk mindegyiket. Ha az utóbbi vagyis fizioiogi működést tartjuk szem előtt és ennek alapján vizsgáljuk a beszédet, ugy azt találjuk, hogy az a vizsgált levegőből áll, mely az egyes beszédszervek behatása által különféle kép módosul, vagy mint Müller Miksa képletesen kifejezi: „Beszédszerveink egy fuvó hangszer, melyben rezgő készüléket a hangszalagok a külső csövet, melyen a hanghullámok átmennek a szájnak különböző hangalakulatai szolgáltatják.”

Amint a jeles tudós szavaiból is kivehetjük, a hangok képzésénél a tüdő, a gégefő a hangszalagokkal és a száj működik, az előbbieket képezik, az utóbbiakat azokat. A száj következő részekből áll: a) az ajkak-, b) a fogak-, c) a nyelv-, még pedig ennek hegye, háta és gyökere- d) az iny- e) az inyvitortla- és orrcsatornából. Ezen szervek következőképen működnek:

Az ajkak vagy megakasztják vagy teljesen elzárják a levegőt, mint némely mássalhangzóknál látni fogjuk; továbbá különféle alakulásuk által a magánhangzók tiszta hangzását segítik elő.

A fogak által képezzük a sziszegő hangokat.

A nyelv szintoly működést végez, mint az ajkak.

Az orrcsatornán kibocsájtott levegő a megfelelő szájjállással az orrhangokat adja.

Az inyvitortla pedig szelentyűül szolgál a gége és orrlyukak közt, hogy a levegőt, midőn szükséges az orrcsatornától elzárja.

Ezen szervek ilyképeni összeműködése által származnak a hangok; s hogy ha egyes szervek egyes hangok képzésénél a főszerepet is játszzák, egyedül mégsem képesek azt létrehozni.

De beszédszerveinkben hibák is lehetnek, melyek az összhangzatos működést megzavarják s a szerint, hogy fontosabb vagy kevésbé fontos az illető hibás szerv vagy az egész beszédre, vagy csak egyes hangokra gátlólag hatnak. A hiba abban állhat, hogy

a fogak egészben, vagy csak az elsők hiányzanak, miáltal a sziszegők élességükből vesztenek;

a nyelv nem lévén kellőleg megoldva, a beszélő nem gyakorolhat kellő uralmat felette; (Ezen hibán ügyes orvos műtét által segíthet.)

a nyelv teljesen béna, mely esetben a beszéd gagyogás;

az iny duzzadt, miáltal a torokvég nagyon szűk, és az e, é, i magánhangzók kiejtésénél hátrányul szolgál; az inyvitortla hiányzik; ezáltal a levegő az orron meggy keresztül s az egész beszéd dűnyögővé válik;*) a hangszalagok nem épek, miáltal a hang idétlen lesz.

Hogy a tüdő ereje, működésének képessége a beszédre nagy befolyással van, beláthatjuk abból, hogy a levegő a beszéd éltető eleme. A közéletben is erőteljes hangról egészséges tüdőre következtetünk, s nagyon helyesen. Áll ezen viszony megfordítva is. Egyáltalán a beszédnél főszabályul állithatjuk, hogy csak az fog jól beszélni, ki a levegővel gazdálkodni tud, mert mihelyt a tüdő és a beszédszervek közti összhangzatos működés megbomlik, kiejtésünk hibás lesz. (Mint azt Bánó József ur a „dadogás” tárgyalásánál kimutatta.) S azért nagyon kívánatos lenne, ha behoznók iskoláinkba a légzési gyakorlatokat, melyeket Dr. Scheermann A. „Egészségtaná”-ban ajánl.

(Folyt. következik.)

Aldor Simon.

*) Néha a dűnyögés csak beszélő restségének kifolyása, ekkor erőteljesebb beszédre kell ösztönöznünk.

A hülyenevelésről.

(Folyt.)

Ilyen házirend:

Nyári idény	Téli idény	Ünnep és vasárnapokon
5 ³ / ₄ 6	6— ³ / ₄ 7	6—7
³ / ₄ 6—6 6— ¹ / ₂ 7 ¹ / ₂ 7— ¹ / ₂ 8	³ / ₄ 7—7 7— ¹ / ₂ 8 ¹ / ₂ 8— ¹ / ₂ 9	7— ¹ / ₂ 8 ¹ / ₂ 8—8 8—9
¹ / ₂ 8—8	¹ / ₂ 9—9	9— ¹ / ₂ 10
8—10	9—11	—
10—12	—	—
—	11—12	—
—	—	¹ / ₂ 10—10
—	—	10—12

Felkelés, mosakodás, öltözködés, ágyvetés.

Reggeli-áhitat

Reggelizés.

Evődények és eszközök tisztogatása (télben megfűtés is), a szekrények s más tárgyak rendezése.

Ruhatisztítás (kefélkezés). A nevelő megvizsgálja a végzett teendőket s a ruhát.

Iskolai oktatás. (10 óraker 15 percznyi szünet, mikor a növendékek kenyeret és gyümölcsöt kapnak.)

Kerti és mezei munka, esetleg iparos foglalkozás.

Játék és mozgás a szabadban.

Miután a növendékek egy-egy darab kenyeret és gyümölcsöt kaptak, sorakoznak a templomba való menetel céljából.

Részvétel a nyilvános istentisztele-

Nyári idény	Téli idény	Ünnep- és vasárnapokon
12— ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂ 1—1	12— ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂ 1—1	12— ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂ 1—1
1—2	1—2	1—2
2—3 3—5	2—3	—
—	3—4	—
5— ¹ / ₂ 6	4— ¹ / ₂ 5	—
—	¹ / ₂ 5— ¹ / ₂ 7	—
¹ / ₂ 6—7	—	—
7— ¹ / ₂ 8 ¹ / ₂ 8—8	¹ / ₂ 7—7 7— ¹ / ₂ 8	6— ¹ / ₂ 7 ¹ / ₂ 7—7

ten. Ennek végeztével szabad idő ebédig.

Ebéd.

Evődények s eszközök mosogatása.

Takarítás, szekrényrendezés, ruhatisztítás (kefélkezés). A nevelő megvizsgálja a helyiségeket, a szekrényeket és a ruházatot.

Iskolai oktatás.

Kerti- és mezei munka, esetleg iparos foglalkozás.

Játék, séta, testgyakorlás a tornacsarnokban, szánkázás, korcsolyázás stb.

Üzsona.

Séta, kirándulások, kocikázás, társas játékok, elbeszélések, éneklés, tornázás (nyáron fürdés) stb. (Négy óraker uzsona.)

Iparos foglalkozás, tűzifa-fűrészelés és más házi- és gazdasági teendők.

Kisebb kirándulások, társas játék, séta, fürdés, tornázás.

Vacsora.

Evődények és eszközök tisztogatása, a mosakodásra

T Á R C Z A.**Fény- és árnyképek paedagogusaink albumából.**

(A „Népnevelők Lapja“ eredeti tárczája.)

Nándi Nr. 2. . . . .

Egy pápaszemes, titokteljes, komoly arcú, egy rendkívül mozgékony orr, egy mereven előre mutató újj s kabátja zsebében egy nagy karéj „korpa-kenyér“ . . . ezek nélkül nem is képzelhetném magamnak.

Ha mérges, pápaszeme fölött veti reád szemecskéit; ha víg, orrának jobbra vagy balra mozgató-sával ad kifejezést érzelmének; ha magyaráz vagy szónokol, el nem maradhat a mereven előre mutató újj s ha éhes . . . nem lehet a „korpa-kenyér“ nélkül.

*

Vele foglalkozni különben nagyon kényes dolog, mert ha nagyon fölmagasztalom, nyomban megharagszik reám minden jó barátom; ha pedig nem magasztalom, akkor meg ő lesz halálos ellenségem, a mi szintén

nem kellemes dolog . . . mert hátha még valamikor egyleti pénztárnokká leszek.

Ő pedig született ellensége mindennemű és rendű pénztárnoknak. Igazi szenvedélyvel üldözi őket s örömmel ringatja magát abban a hitben, hogy azok csak úgy remegnek tőle. Mert ő nem bizik senkiben, de legkevésbé magában s azért, ha egy forintig gyűlte a pénze . . . viszi már gyümölcsötteni!

A boldogult Zsedényire szeret hivatkozni, mikor egy-egy „budget“-beszédje a hallgatóságnál nem igen talál viszhangra; ha Zsedényi annak idején lehetett az ország „Sparmeister“-je, úgy miért ne lehetne ő az egyet Zsedényije? Biztosra vehető, hogy annak idején, hasonlóul Zsedényihez, ő is a közjóra testálja tőkéit, legfőleg ha márvány emléksobrára és „szép temetésére“ is juttat belőle valamit. De mi a közjó érdeke ellenére is kívánjuk neki, hogy még nagyon sokáig ne kelljen necrologját megírunk, és óhajtjuk, hogy a közeledő farsangra a Hymen-chroniquát gyarapítsa és fényes lakomával ünnepelje . . . lakodalmát! . . .

*

Ő nem azért született, hogy nagy port verjen a világon! Nem is akarja, mert szereti a békességet!

„Csak békességet!“ — ez az ő jelszava, s ha a

Nyári időny	Téli időny	Ünnep- és vasárnapokon
8— $\frac{1}{4}$ 9 $\frac{1}{4}$ 9—9	$\frac{1}{2}$ 8— $\frac{3}{4}$ 8 $\frac{3}{4}$ 8— $\frac{1}{2}$ 9	7— $\frac{1}{2}$ 8 $\frac{1}{2}$ 8— $\frac{1}{4}$ 9

szolgáló viznek előkészítése.
Esti áhítat.
Csizmatakarítás és lefekvés.

Jegyzet: A szülék és rokonok látogatása csupán a szórakozásra fentartott időben van megengedve.

A rendre és tisztaságra való eme szoktatásnak kifolyása az is, hogy a növendékek a figyelemhez szoknak, azaz engedelmeskedni fognak nevelőjöknek. Ezen cél elérése jóval több nehézséggel jár, mint a közönséges népiskolákban, mivel a hülyék rendszeren „megátalkodott” daczosak. S ha a hülyék nevelőjének első fő kelleke, mikép úgy a társalgás alakjában folytatott tanításban, mint általában az összes nevelésben a hülye gyermek elméjéhez tudjon bebocsátkozni és magát vele megértetni, a második bizonyosan az, hogy kifogyhatlan türelmű legyen.

L—y.

Folyt. köv.

Miféle nevelési elvet tartunk kiválóan szem előtt?

Historia est vitae magistra, mondák a latinok. Vessünk tehát egy pillantást a világtörténelem könyvébe. Hatalmas, mivel ókori népekről szólnak a régi krónikák, melyek idők multával letűntek a világtörténelem szinpadjáról. S mi tette hatalmassá, virágzóvá e népeket?

Felelet: a nemzeti nevelés.

A régi görögök, a rómaiak, a carthagóiak, a régi egyiptomiak, a régi ind népek, a perzsák, phoeniciaiak műveltsége, s államalkotó képességük alapja: nevelési rendszerükben, a nemzeti nevelés elvében rejlett.

De mihelyt megromlottak a tiszta erkölcsök, azaz jobban mondva, mihelyt a nevezett népek nevelési rendszerében a sajátosságos nemzeti jellemvonásokat megmetyelték más népek nemzeti tulajdonságai, a tiszta

hálás utókor valamikor szobrot emel neki, tudom, olajágot ad a kezébe!

Be kell azonban vallanunk, hogy ő is egyike azon férfiaknak, kik százszor jobbak a róluk keringő kireknél s hogy róla rossz hírek keringenek, annak az ő titokzatossága az oka.

Igazi rejtély! Őt az ismerheti legjobban, aki még sohasem látta, s a ki azt hiszi, hogy őt nagyon jól ismeri, az meg nem látta őt sohasem.

Nehéz feladat kérdezed valamiről, hallgatabb a chinai falnál, ha pedig nem kérdezed, agyon beszél az iskolai takarékpénztárak fontosságáról...

Szeretné, ha népszerű lehetne, csak hogy a nép nem nagyon szereti őt, mert minden komolysága dacára, épen őt nem veszi senki komolyan!

Ez az ő végzete!

Ha az egylet választmányi ülése után a „Népn. Lapját” veszed a kezébe, lehetetlen, hogy az ő nevét nem találjad ott a szónokok közé nyomtatva.*) Ott van ő mindig s ezt annyira megszokta már az ember,

*) Igaz! Az ő nevét készletben tartjuk mindig!
A szedő gyerek.

nemzeti jellemvonások elveszítve eredetiségök lényegét is: eltűnt maga a nép is, melynek létele csakis a nemzeti sajátosságok megtartása, s azoknak egészséges alapon való tovább fejlesztésétől függött.

S hogy esemény és tér (történelem és geographia), ember és föld (nemzet és állam) között csakugyan nagyon szoros kapocs létezik: ezt az összehasonlító földrajznak sikerült kimutatni.

Az összehasonlító földrajz kutatásai kiderítették, hogy az ember testi és szellemi fejlődésére irányadó befolyást gyakorol az a földdarab, illetve annak hosszúsági és szélességi vonala. hydro- s orographiai viszonyai stb., hol az ember életét nyeres hol felnevelkedett.

A mint tudjuk, egészen másképen fejlődik az emberi szellem s az emberi test is a forró égővi Afrika homokos sivatagjain, másképen a mérsékelt Észak-amerikai s Európa vidékein, másképen a hideg Grönland sivar területein. A hideg égélju népek nemcsak szellemileg, de testileg is törpék. A forró égővi népei testileg s szellemileg magukon hordják a bágyadtság bélyegét, s ezeknél gyorsabban s inkább fejlődik a test, mint a szellem. Csak a kedvező égélju népek szelleme rugékony, s rendes körülmények közepette, ezek teste arányosan fejlődik a szellemmel.

Ha a geographiai helyzet ily nagy befolyást gyakorol az ember szellemi s testi fejlődésére, a mit senki el nem tagadhat: önkénynt következik, hogy nevelési eljárásomnál sem hagyhatom azt figyelmen kívül, a miből belátható, hogy a nevelésnek nemzetinek kell lenni.

A fentebb felsorolt ókori népek nevelése valóban nemzeti volt. Nevelési rendszerük szorosan összefüggött hazájuk geographiai viszonyaival.

A görögöknél különösen ápolva lettek a tudományok s szépművészetek. S valóban Görögország akkori, majd nem örökké mosolygó, derűs kék ege, a tiszta levegő, az illatos völgyek, a terras-szerű emelkedésű hegyek, a kristály tiszta csermelyek és folyók bősége, mely tényezők a görögök vallását is megteremtették

hogy épen olyankor veszed őt észre, amikor ő tulajdonképpen nincsen is ott.

Ez is az ő végzete!

Ósidőktől fogva tagja a választmányoknak s merjük állítani, hogy az egylet tagjai között nincsen senki, ki az ő helyét méltán pótolhatná.

Evvél nem akarjuk őt gúnyolni, mert valljuk be őszintén, hogy ő a választmányban egy okvetlen szükséges . . . . . rosz!

Egy üldözö rosz szelleme van és az nem más, mint azon hit, hogy ő . . . . . nagy szónok! S ezen hit most már szenvedélylye vált benne! Beszél mindenkor, mindenhez, akár hallgatják, akár nem; s ha valamelyik nagy beszédjét nem hallgatják meg kellő figyelemmel, kapja magát s mérgében otthon elmondja maga magának még egyszer!

Ez a mindenhez hozzá szóló viszketegezés igazi betegsége!

Akár választmányi, akár közgyűléseken a jegyző már előre írja oda nevét a szólásra jelentkezők közé; meg sem kérdi, úgy is tudja, hogy ha senki, hát a Nándi bizonyosan beszél. S valamely vita befejezésénél az elnök mindig félénk szemmel nézi rendszeren a jobb oldalán ülő Nándit, attól tart, hogy neki még mindig van hozzá szólni valója! . . .

magyarozatát adják nekünk a görögök nevelési rendszerének.

Az akkori Itália éghajlati viszonyai körülbelől megegyeztek Görögországéival, ott is váltakozott hegy és völgy, s ott sem szűkalkodott a föld csermelyek- és folyókban. Innét van, hogy a rómaiak átvehették — csekély módosítással — a görögök vallását, s általában a görögök nevelési rendszerét, mely aztán a viszonyok változásával szintén átalakult.

De a mai Görögország s Itália éghajlati viszonyai már nem olyanok, mint volt a régi görögök s a rómaiak idejében. A föld is sokat változott. Hol azelőtt virágzó városok voltak, most pusztaság terül el; hegyek ledőltek, völgyek eltűntek. Csermelyek, folyók más irányt vettek stb. A változás napjainkban is szembe-
tűnő.

Nem akarom az akkori és mostani Görögország geographiai viszonyai közötti különbséget feltüntetni, csak Itáliára vonatkozólag felemlitem, hogy a rómaiak házaik építésénél s öltözetük elkészítésénél nem voltak tekintettel erős hidegre, a miből gondolhatjuk, hogy abban az időben sokkal szelidebb éghajlat uralkodott Itáliában, mint mostanában. Mert míg akkoriban házaiknak nem voltak ablaktáblái, sem kályhákat nem használtak, jelenleg nem vetik meg ezeket. Míg akkoriban nem használtak a bundát, sem bélelt ruhákat, sőt öltözetük olyan volt, hogy a végtagokat s a nyakat egészen meztelenül hagyta, mely állapotban tehát a hideget el nem viselhették volna, addig manapság a bundához is nyulnak.

A mai görögök s Itália jelenlegi népének nevelési rendszere ezért elütő a régi Görögországtól s a régi Itáliától. Más geographiai viszonyok, más népet, más nemzeti szellemet teremtenek.

S a többi ókori nép nevelési rendszerét is a geographiai viszonyok határozták meg. Carthagót s Phoeniciát a tengerparti fekvés, a kedvező partfejlés a tengeri kereskedelemre utalá. S náluk a gyermekekből csakugyan tengerészeket, hajósokat igyekeztek képezni. Egyiptomban a Nilus a népet a földmivelésre, a régi India természeti kincsei, az ind népeket a képzőművészetek művelésére utalák.

De a régi Egyptom s India, melynek földje a

Mert akárhányszor van egy tárgy egészen kimerítve, már a Nándi is hozzá szónokolt s midőn az elnök felteszi a kérdést: „Hogy van-e még valakinek hozzá szólni valója? — akkor jut eszébe Nándinak, hogy még mondhat valamit . . . „a bizottságnak vagy X és Y-nak jegyzőkönyvi köszönetet“ szavaztatni!

S ha van olvasóim közül valaki, akinek már jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak, legyen meggyőződve, hogy az a Nándi indítványára történt.

Ez már az ő rendes teendője! Valamint az öreg Vasvári Kovács minden notabilitás temetésénél a keresztet viszi, épen úgy van a mi Nándink a „jegyzőkönyvi köszönet“ megszavazásával!

Le nem mondana e jogáról világért sem!

Megérem, hogy még nekem is szavaztat jegyzőkönyvi köszönetet, amiért őt a halhatatlanok sorába iktattam!

S ki mondhatja, hogy neki nincsen tehetsége a szónoklásra, csak a hangja ne volna olyan megemésztetlen, fületcsiklandó . . . gyenge!

Azt mondják, hogy a kövér, vastag emberek rendszeren erőteljes, erős hanggal bírnak. Ha ez igaz, úgy annak, hogy ő ma nem hirhedt szónok közöttünk, egyedüli oka a . . . korpakenyér! . . .

bűvészeteknek is annyira kedvezett, ma már mind hűvösebb s nedvesebb éghajlatot mutat. Ezt bizonyítják az egyiptomi pyramisokban talált növények s Indiának kiviteli kereskedelme, mely míg azelőtt csak tropicus növényekből állott, napjainkban a mérsékelt égövű növények, mint pl. buza és len nagy mennyiségű szállítása által tűnik fel. S ma más népszellem, más műveltségi viszonyok uralkodnak ott.

Látni való dolog tehát, hogy a geographiai viszonyok nagy befolyással vannak az ember testének és szellemének fejlődésére, tehát a nevelésre is, mely az ember testi s szellemi erőinek formálásával foglalkozik s így nevelési rendszerünkben nem nélkülözhetjük hazánk geographiai viszonyainak pontos ismeretét, hogy ezáltal nevelésünk természetes irányát megadhassuk, mely a nemzetisége elvén rejlik.

Nem a helyes uton járnak azért azok, kik u. n. kosmopoliták nevelésében vélik a modern nevelés követelményeit teljesíthetni. A nemzetek közötti válaszfalak le nem ronthatók, ha csak meg nem változnának a mostani geographiai viszonyok: jogosult, sőt természetes azért a nevelésnek nemzetiségi jellegét mindenképen előmozdítanunk.

Böngérfi János.

Vége köv.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Népnevelők budapesti egyesületének f. h. 8-án tartott közgyűlése bizonyos tekintetben meglepő eredményt mutatott fel, melyet a tanácskozásnak nem egészen rendes és kívánatos lefolyása okozott leginkább. A többi között két oly dolog is tárgyalatott, mely a tagok figyelmét előre is leköté és melynek elintézése váratlan volt a legtöbb jelenvoltakra nézve. Ezek egyike: a M. P. Sz.-nek a választmány által javasolt kitiltása, a másik: az egyesületi közlöny szerkesztőjének megválasztása. Előre bocsájtjuk, hogy eddig még nem volt rá eset, hogy az egyesület tanácskozásaiban oly mérvet öntött volna a türelmetlenség, az ingerültség és kíméletlenség, mint ez alkalommal tapasztaltuk némely felszólalásban. Pedig

Tehát a korpakenyér is az ő végzete!

Tetszeleg rendkívül önmagának ha fontoskodik s úgy teszi magát, miutha hivatta volna arra, hogy fontoskodó legyen!

*

Ha a Nándi Nr. 1-ről azt mondtam, hogy ő valódi gyermek, úgy a Nándi Nr. 2-ről azt kell mondanom, hogy ő még soha sem volt gyermek, hanem ifjuság nélkül lett öreggő! S van-e nagy különbség az aggkor és gyermekkor között? . . . Nincs!

Am a ki nem hiszi, figyelje meg őket, ha együtt mulatnak jó kedvben.

*

Ellenségei a fősvénység vádjával illetik . . . pedig hibásan!

Minden lelkiismereti furdalás nélkül mondhatjuk, hogy ő n m az, csak méltányolni és megérteni kell szívjóságát, ami közül természetesen az utóbbi a nehezebb!

Ő a legjobb szívű ember a világon. Ha elpanaszlod neki, hogy éhes vagy, a legjobb korcsmát ajánlja neked; ha azt mondod neki, hogy a lábad fáj, megmondja, mifele kenőccsel dörzsölgesd esténként; ha

minden időben voltak heveskedő, radikális szónoklatok, esetleg a „legszélsőbb bal oppositio“ részéről bizalmatlansági nyilatkozatok is hallhatók. Arra azonban még nem volt eset, hogy éktelen lármázással tüntetett volna gyűléseinken valaki, mint tették most Glatz György Göndöcs István, Soltész Kálmán és Ember János, kik fület sértő kiabálással éltették Rill Józsefet, mikor a közgyűlés 23 szavazattal 22 ellen napirendre tért a választmány javaslata felett és e szerint a M. P. Sz. kitiltását nem mondá ki. Az egyik „engesztelhetlen“ az ifju Göndöcs nyomban erre indítványozá, hogy a tisztikar és választmány vonja le ebből a szavazásból a következményeket és — mondjon le! Persze hogy kinevették ezért. Ezen ügyben óhajításuk szerint határozván a közgyűlés, merészebb reményekkel kecsegteték magukat a szerkesztő-választás iránt. De csakhamar belátták, hogy a látszat csal. Ugyanis 45 beadott szavazatból Tanos Imre kapott 33-at, Lakits Vendel 11-et, Somlyay Iet.

Megválasztottak még, Titkárrá: Minke Béla, könyvtárnokká: Nagy Lajos, jegyzővé: Horcsik Kálmán, a paed. szakosztályhoz elnökké: Kurz Samu, alelnökké: Révész Béla, jegyzőkké: Schäffer Sándor, Budinszky Károly; a társadalmi szakosztály jegyzőjévé: Székely János; választmányi póttagokul: Szántó Eleázár, Tanos Sándor, Spanberger Alajos, Herzog Emil, Magdics Károly.

A következőkben ismertjük a gyűlés további lefolyását. Az egyesületi közlöny nyomtatása és szétküldése tárgyában Neumayer Ede nyomdatulajdonossal kötött szerződés bemutatván, azt a közgyűlés elfogadta. Ezután tárgyalatott és a választmány előterjesztése szerint elfogadtattott a költségvetési előirányzat. A bevételeknél mutatkozó 78 frt többet György Aladár indítványára olyképp adatik a választmány rendelkezésére, hogy azt esetleg az egyesület történetének költség fedezésére fordíthatja. Vajdady Gusztáv beszámoló beszédjét a II. orsz. képv. tanitógyűlésről az idő előrehaladottsága miatt meg nem tarthatta, a közgyűlés azt az egyesületi közlönyben közlendőnek határozta.

Végül következett a képzőművészeti társulat ré-

rongyos a cipőd, megmutatja neked, (messziről) hogy hol lakik a legjobb suszter!

Mindent, mindent kérj tőle s ő készséggel segít rajtad, csak egyet ne . . . . . csak pénzt ne! Mert ez az ő legérzékenyebb oldala!

Nagy műveltségét és tapasztaltságát kétségbe sem lehet vonni; nála csak az a baj, hogy habár ő örök hűséget is esküdött a tudománynak, az vele mindig úgy van, mint a hamis feleség a férjével, amely perczben legjobban bizik benne, épen akkor csalja meg legjobban.

Irodalmilag nevezetessé tette néhány röpirat az iskolai takarékpénztárak fontosságáról! S mint ujabban — biztos forrásból halljuk — „Csesznek“ helysége történetét rendezti sajtó alá, hogy avval örök eltörölhetlen emléket biztosítson magának a szépirodalom mezején.

Van sok olyan mű, melynek szerkesztője nagy feneket kerit s utoljára még sincsen semmi az egészben; ő nem csinál úgy, nincsen is miért.

Az ő művei tagadhatlan nyereségek; csak hogy úgy van velük az ember, hogy akik olvassák, nem sokkal okosabbak lettek általa, akik pedig nem olvasták, nem rontották legalább az ő hirnevét!

széről az egyesületnek tagilletményként jutott képek ingyen — kisorsolása. Az első nyeresémet Ehmann Ferencz, a 2. Marschall Paula a 3. Minke Béla nyerte.

Vajdady Gusztáv beszámoló beszédje.

Tisztelt közgyűlés!

Midőn Falvay Antal barátom s csekélységem azon nagy megtiszteltetésben részesültünk, hogy a „Népn. budap. egyesülete“ képviselői gyanánt választattunk meg az országos képviselői tanító gyűlésbe, szorult szívvel, barátaink rábeszélésének engedve csak, fogadtuk el ezen megbízást, mely oly nehéz feladatként s nagy felelősséggel súlyosodott gyenge vállainkra.

De tekintettel az akkori körülményekre hisszük, hogy nem hibáztunk e megbízás elfogadása által. — Nem hiúság, nem beteges ambíció kielégítése vezérelt bennünket, mint soha, úgy ez alkalommal sem, hanem csakis a jó ügyhöz való hű ragaszkodás, melyet nagy zaj s feltűnés hajhászás nélkül is hathatósan véltünk szolgálhatni, hosszú évi bő tapasztalatainkat vetvén a latba.

S léptünk a zajtalan, de serény munkásság terére, melyen felismerve a jelenleg uralgó körülmények súlyos voltát, a mérsékelt s mérséklőleg ható elemeket kerestük fel, melyek velünk együtt nem a rohamos, de fokozatos, — nema szökkenésekkel való, hanem a folytoros, — szóval a lassúbb ugyan, de biztos haladást tűzték ki célul zászlajukra.

Ezen mérsékelt elemekhez csatlakozva iparkodtunk a szakbizottsági üléseken s minden egyéb találkozási alkalmakkor pártunkat növelni; mert azon meggyőződésben éltünk, hogyha ezen, a jelenleg fennálló körülményeket elfogulatlan józansággal felfogó s megítélő elemekből álló párt túlsúlyra nem vergődhetnék, a közel multban lefolyt országos képviselői tanítógyűlés összes működése kárba vész.

Hogy ezen feltevésünk helyes volt, bizonyítja a gyűlés egész lefolyása.

Ennek lezajlását részletesen leírni azonban nem lehet sem célunk, sem feladatunk. Hisz elég alkalma volt az érdeklődőknek arról nemcsak a szaklapokból, hanem a napi sajtó kimerítő közleményeiből is bő tu-

Es ez azért van, mert az ő műveiben épen az az érdekfeszítő, ami nincsen belé írva, hanem a mit csak úgy gondolni kell hozzá.

Es ebben rejlik irodalmi működésének titka.

*

Rendkívül bátor a nálánál gyengébbekkel szemben, mégis irtózik hölgyek társaságában lenni, mert attól fél, hogy egyik másik reá erőszakolja magát . . . feleségül!

Nem volnánk azonban igazságosak iránta, ha azt allitanók, hogy ő nőgyűlölő.

Sokszor elmereng a multon s eszébe jut egy édes, édes álom . . . olyankor aztán csak úgy sugárzik arcán a boldogság, de csak pillanatra, mert a következő perczben ismét elkomorul arca, sötét fellegek borítják homlokát s eszébe jut az édes álom folytatása, a keserű . . . csalódás!

Ah! miért is vannak gouvernantok a világon! . .

*

Reá olyan sokan haragszanak; ő pedig senkire sem haragszik e világon . . . még reám se!

Vajjon miért? . . .

Kár Páti.

domást szerezhetni. Ezen közlemények eléggé mutatják, mily kimerítően fárasztó munkát kellett a szakbizottságoknak folytatniuk, úgy, hogy némely, — különben igen is fontos kérdésben, — megállapodásra nem is juthattak pl. az olvasókönyvek életbevágó kérdésében. S miért? Nem csak azért, mert a szervezet volt hiányos; hanem azért is, mert a gyűlés egyes elemei bizonyos felszínre s előttük érvényre került irányeszméktől, — nem szemrehányásként legyen ez mondva, hisszük, sőt meg vagyunk győződve, hogy ezek is legbensőbb meggyőződésük által vezéreltettek magukat, — nem akartak tágitani, holott ezt elvtársaink az ügy érdekében szükségesnek vélték volna; de még azért is, mert többeknek, — ismétlem, távul legyen tőlünk a vádaskodás, hanem a látszat, mely igaz ugyan, gyakran csal, nagyon erre mutatott, — személyes érdeke úgy kívánta, mely utóbbi véleményünkben azonban szívesen el akarjuk hinni, hogy tévedtünk; végre, mert volt a gyűlés kebelében egy áramlat, mely erőnek erejével ez alkalommal is magának tért akart hódítani, nem kutatjuk, mennyi jogosultsággal.

Mind ezek minden az ügy iránt érdeklődő előtt ismeretesek ugyan, de álláspontunk megvilágítására, jogosultságának feltüntetése szükségesnek tartottuk reagjuk utalni.

Ha ezen vázlatosan érintett körülményeket szemügyre vesszük, könnyen felfogható, hogy a tanácskozások megkezdésekor első pillanatra, — fájdalommal ugyan, — de azt véltük bekövetkezendőnek, hogy a gyűlés, melynek működéséhez már jóval előbb is a szervezet hiányos voltánál fogva sem köthetünk vérmes reményeket, eredménytelenül fog széteszlani.

Mindazáltal, látva a mérséklettel haladók, minden közreműködő tényezőt, mint az egészséges fejlődéshez okvetlen szükségessé helyesen s érdemszerint méltánylók megerősbulését, minden a sikerhez köthető reményünket felülmultha az eredmény, többet értünk el, — örömmel constatalhatják, — mint amennyit ez alkalommal elérhetni hittünk, mert mindazon kedvezőtlen, sőt néha bénítólag ható körülmények daczára is a gyűlés eredménye teljesen kielégítőnek mondható, mely állításunk mellett már a gyűlés azon néhány végzett dolga fog eléggé nyomatékosan bizonyítani, melyeket ez alkalommal kiemelendőknek vélünk.

Ugyanis jó lelkiismerettel kiemelhetjük, az ellentáborbeliek minden ellenmondása daczára is, az „Eötvös-alap“ ügyének rendezését mely kérdés szerény véleményünk szerint igen szerencsésen oldatott meg. Továbbá a tanítói árvaház ügyét, mely intézmény egyenesen a II. orsz. képv. tanitógyűlés teremtményének mondható, s melynek a haza tanitóságára való üdvös voltát senki sem vonhatja kétségbe. Nem hagyhatjuk említés nélkül az országos képv. tanitógyűlés szervezésének módosítását sem, amely nem nyújt ugyan tökéletest, mint egyáltalán semmi emberi alkotmány sem; de meggyőződésünk szerint olyan, hogy ennek alapján fokozatos fejlesztés, tökélyesítés némi jóakarattal mellett minden esetre eszközölhető lesz.

Nem említjük a gyűlés többi kevésbé fontos, de mégis számbavehető eredményeit, mindazonáltal utalva a felemlítettekre megnyugvással mondhatjuk, hogy ha a II. orsz. képv. tanitógyűlés kiemelt 3 ügyén kívül mitsem végzett volna, nemcsak hogy szegénypir nélkül hivatkozhatnánk működésére, sőt merjük állítani, némi büszkeséggel utalhatnánk reá:

Fejlesztünk, építünk tehát a nyert alapon lakadatlanul tovább, s még mi öregebbek is, kik közül egynémelyik őszbeborult feje daczára is reményteljes pillantást vett hazai tanügyünk jövője felé, megérhet-

jük, hogy a mindnyájunk által hú odaadással szolgálta ügy, szeretett hazánk tanügyének fejlődése a mivellet Nyugat oly sokszor, s magasztalva emlegetett tanügyének fejlődését, melytől korántsem vagyunk oly mértékben elmaradottak, mint sokan hiszik, elérendi.

Ezek után hálás köszönettel tesszük vissza a tisztelt közgyűlés kezeibe mandatumunkat azon kéressel, kegyeskedjék, ha nem lettünk volna oly szerencsések működésünkkel minden irányban kielégíteni, ezt az emberi gyarlóságnak, nem pedig jó akaratunk hiányának beszámítani.

Bpest, 1883. decz. 8-án.

Vajdady Gusztáv.

IRODALOM.

300 Aesopus-mese. Az ifjúság számára. Átdolgozták ifj. Ludvig János és dr. Boros Gábor 114 képpel, Budapest, Lampel Róbert (Wodianer F. könyvkiadása).

A karácsony a küszöb előtt áll és a szülők szeretnék gyermeiket, a nagybátya és a nagynéne unokaöcscsét, a felnőttek kis fiatal ismerőseiket, az iskolai előjárók az iskolai ifjúságot karácsonyi ajándékkal meglepni. Ez esetben néha a jó tanács drága. Miből álljon az ajándék? Legyen az csemege vagy játék, avagy egy csinos könyv? A legtöbb esetben czélszerű lesz egy könyvet ajándékolni. Csemege által az ifjúságot nyalánkságra szoktatjuk, valami játék adományozása által a gyermeket az idő elpocsékolására neveljük, míg valamely jó könyv ajándékozása által a gyermekeket hasznos és tanulságos olvasásra szoktatjuk. De a könyv választásánál óvatosaknak kell lennünk. Némely könyv a gyermekeknek inkább kárára mint hasznára van.

Örvendek tehát, hogy a fentnevezett könyv ismertetése által a tisztelt szülők, tanítók és általában az olvasók figyelmét egy igen csinos és karácsonyi ajándéknak igen alkalmas könyvre irányozhatom.

Mesék a gyermekek kedvencei és a felnőttek örömei. Az aesopusi mesék már évezredek óta mulattatják és oktatják az olvasó világot. Ezen könyv több mint 300 szép mesét tartalmaz. A gyermek játszva tanulja ismerni az állatok testi tulajdonságait, fiziologiái életét, és tréfa által nyer eszményi képet az emberi életről és tiszta világos fogalmat az ember kötelességeiről. A szöveghez több mint száz szép alkalmas kép van kapcsolva, melyek már első tekintetre lekötik a kis, de a felnőtt olvasó figyelmét is és az olvasó érdeklődését felkeltik. A képek valóban művészi, finom izléssel vannak készítve, úgy hogy nemcsak a mesék helyes felfogását, hanem aeszthetikai érzelmek nemesítését is előmozdítják.

A mesék kiválasztása paedagogialag helyes. A fordítás és átdolgozás sikerült, a nyelvezet tiszta, könnyen folyó, nem erőltetett és a gyermekek műveltségi fokának megfelelő. A könyv belső és külső kiállítása a könyvkiadó becsületére válik, mert már a külalakja is kedvező benyomást gyakorol az olvasóra és minden nagy és kis gyermek tetszését előre biztosítja a maga számára.

Vagyok tehát oly bátor a t. tanítók figyelmét ezen szép könyvre irányozni, és őket arra felhívni, hogy a szülőknek, az iskolaszéknek ezen könyv megszerzését az ifjúság számára melegen ajánlják, és reményelem, hogy a szülők ezen ajánlatért a tanítók iránt igen háladosak lesznek; mert ha már valaki ajándékot vesz, úgy legyen az czép és hasznos, hogy úgy az ajándékozó, mint a megajándékozott az ajándékban valódi örömet lelje.

Léderer Á.

„Városaink és a városilakosság életviszonyai az utolsó népszámlálás alapján“, írta Földes Béla; megjelent a m. tud. akadémia által kiadott s a nemzetgazdaságtan és statisztika köréből való értekezések közt. Az 1881-ik népszámlálás számtengeréből Földes városaink statisztikájának adatait merítette ki és városaink viszonyait részletezi, kommentálja ezen az alapon. A városok képezvén a legfejlettebb területi és társadalmi egységeket, ezekben van a kulturális erő; ekép igen alkalmasak viszonyaikban sokféle tanúságtételre. Földes a „város“ fogalomban a népszámlálásra elfogadott meghatározást követi, mely szerint városul veendő a rendezett tanácsu vagy törvényhatósági joggal bíró község. Van ilyen 143, melyből 25 bír törvényhatósági joggal s az összes lakosság tesz 2.143,036 lelket, a mi a népességnek 15.6 százaléka. Hogy a „város“ fogalom meghatározása nagyon elméleti, mutatja az is, hogy Torna, továbbá Liptó, Turóc, Zemplén, Mosony, Ugocsa, Tolna és Fogarasmegyében közigazgatásilag megfelelően egyetlen egy város sincs. Aránylag a legtöbb van Szepesben (13), Jászkenyében (9), Pestmegyében (8), Pozsony- és Hajdumegyékben (6). A városok lakosságának szaporodása az utolsó népszámlálás óta 10.2%. Az egyes városok annál gyorsabban szaporodni, minél nagyobbak. Nálunk is a nagyobb városok szaporodtak leginkább, míg a kisebbek: Abrudbánya, Bereczk, Eperjes, Bártfa, Göllniczbánya, Gyulafehérvár, Sz.-Somlyó, Breznóbánya, Nagybánya, Besztercebánya, részint a gazdasági, részint közigazgatási átalakulás folytán hanyatlást mutatnak. E hanyatlással szemben áll a főváros rohamos emelkedése, mely 1870. óta a lakosság száma tekintetében 32.11 százalékkal gyarapodott. Földes tüzetesebben kidolgozza a statisztikai rovatok rendes anyagját, a korviszonyt, a családi, vallási, művelődési állapotokat, a foglalkozást, stb. Legérdekesebb a mit a nemzetiségi viszonyokról összeállít. A 143 város közül a magyar nemzetiség abszolút többségben van 73 városban, a német 23, a tót szintén 23, a román 6, a szerb 1 városban. Ez 126 város, a többi városokban egyik nemzetiség sem emelkedik abszolút többségre. A városok összességében tehát a magyar nyelv van többségben. A német nyelv nagyobb városaink közül Pozsonyban, Sopronban, Temesvárt, Verseczen és N.-Szebenben van majoritásban. Brassóban se magyar, se német, se oláh nincs majoritásban. A Duna balpartján 22 város közt magyar 5, a jobb partján 13 közt 5, a Duna-Tiszaközben 27 közt 23, a Tisza jobb partján 26 közt 6, bal partján mind a tizenhat, a Tisza-Marosközben 9 közt 2, Erdélyben 30 közt 12. Tehát legmagyarabbak a városok a Tisza balpartján, hol egyetlen egy sincs, melyben a magyar elem többségben nem lenne, míg a felföldön aránylag a magyar városi elem a legcsekélyebb. Csak a 25 városi törvényhatóságot tartva szem előtt, ezek közül 14-ben van abszolút többsége a magyar nyelvnek és elemnek. Összefoglalva az egész városi lakosságot, benne a magyarság 20%-al nagyobb arányt tüntet fel, mint minden más nemzetiség. A városokban az ország népességéből a magyaroknak épen fele lakik. A városi népességben a magyar 62.30%-ot tesz, a német 17.64, a tót 7.25, az oláh 3.62, a horvát-szerb 4.16, ruthén és egyéb külföldi csak tört számot juttat a statisztikusoknak. A teljes számok így szólnak: a 2.143,036 városi lakosból 1.335,014 magyar 378.121 német, 156,358 tót, 77,612 oláh (holott összes számuk 2.323,738!), horvát-szerb 89,208, ruthén 3586, örmény 2189, vend 461, és cigány 5109. Budapesten is erősebb a magyar elem a többi nemzetiségnél, t. i. 55 1/2 százalék, a német pedig 33.25 százalék. A magyar nyelv

terjedtségéhez azonban hozzá kell még számítani azokat is, kik birják a magyar nyelvet. A németek közül a városokban harmadrész birja a magyar nyelvet. Az összes magyarul beszélők száma 1.548,430, a mi 72.7 százalék. A városi elem általános műveltségi viszonyait jellemzi azon tény is, hogy az összlakosságból a férfiak 75.75 százaléka, a nők 62.82 százaléka tud írni, olvasni, mely arány szintén sokkal magasabb és kedvezőbb, mint az egész ország ebbeli arányszámai.

VEGYESEK.

— Van szerencsém egyesületünk t. tagjait értesíteni, hogy a könyvtár minden csütörtök és vasárnap 10–12 óráig rendelkezésükre áll s ez idő alatt a könyvek ki és becserelehetők.

Felkérem még különösen azon t. tagokat, kik a kivett könyveket — határidejük leteltének daczára sem hozták vissza, szíveskedjenek azt mielőbb eszközölni, hogy azokat, a már előjegyzet tagok rendelkezésére bocsájtthassam.

Tisztelettel: Nagy Lajos, e. könyvtáros.

— A Magyarországi Tornatanítók Egyesületének választmánya f. é. december 23-án reggel 8 órakor a Nemzeti Tor-naegylet ülés termében gyűlést tart, melyen a vidéki választmányi tagok is részt vesznek. E gyűlés tárgyai a következők: 1. tárgyalandó az országos kiállításban való résztvevés tornaszerek és tornairodalom által; 2. szükséges a közokt. miniszter ur által egybehívandó enquette-re 2 tag kijelölése; 3. elnökjelölés; 4. a II. orsz. tornatan. gyűlés ügy- és tárgyrendjének megállapítása; 5. a lap kérdésének végleges elintézése, és végül 6. a részben elhalás, részben pedig kilépés által üre-sedésbe jött választmányi tagok helyeinek betöltése. — Kelt Bpsten 1883. decz. 6.

Szedlacsok Lajos, titkár.

— Az Iskolai zsebnaptár t. megrendelést értesitem, hogy a megrendelt naptárt f. h. 17–18-án egy megbízottam fogja kézbesíteni, a ki egyuttal a naptár árának (1 frt.) át-vételére is meghatalmazva lesz.

Boliceza József.

— A régebbi kedvezményeket, mint: a népszínház, műcsarnok, közuti vaspálya, különféle fürdők és fűtőanyag, melyeket egyesületünk saját tagjainak nyújtott, egy ujjal szaporította. Ugyanis Kozmata utóda Goszleth fényképész (Krisztófer) 25% engedményt hajlandó tagtársainknak adni. Meggyőződött a társadalmi szakosztály, hogy nevezett cég. ugy minőség, mint külső csin tekintetében a legelsőkéll állja ki a versenyt, amiért is méltán ajánljuk egyesületünk tagja-inak figyelmébe. Igazolvány az egyl. pénztárnál kapható.

Bánó József, a társ. szakoszt. elnöke.

— A közoktatási bizottság a hitoktatás rendezésével foglalkozott f. h. 5-én tartott ülésében. A következő javaslatot fogadta el a bizottság: A főváros adjon évi 23,000 frt. subvencziót a kath. egyházhatóságnak azon czélra, hogy ez az elemi és polg. iskolákhoz 20, a reáliskolákhoz 2 hitoktatót alkalmazhasson. Minden felekezet köteleztessék osztályonként és hetenkint legalább 2 órán át a hittant taníttatni. A hittan a közös tantárgyak előtt vagy után tanítandó. Az érdem-sorozata egyenjogu a többi tantárgyakéval. A hitoktató sa-játkezüleg írja be az osztályzatot az anyakönyvbe, a havi értesítőbe is tehet észrevételeket. Saját tárgyaikat illetőleg a hittanítók tanácskozási és szavazási joggal bírnak a tanítói értekezleteken.

— A belügyminiszter jóváhagyta a főváros közgyűlé-sének azon határozatát, a melylyel a bakácstéri iskola, ple-bánia, előljáróság, táncsterem, kávéház, boltok és magánla-kások czéljára egy palota építését elrendelte. A részlettervek most már hamarosan elkészítettnek s e 278.000 forintos épület munkái már januárban árlejtésen kiadhatók lesznek.

— A nyugdíjszabályzatnak a f. v. tanítókra előnyös megállapítása tárgyában a tanítótestület elnöke felkérte a körök elnökeit, hogy egy előleges értekezleten részt vegyenek és ott a szükséges teendőket megbeszéljék. Ezen alkalomból mi is felhívjuk ujjolag a f. v. kartársak figyelmét a f. é. má-jusi közgyűlésünkön tárgyalt emlékiratban foglaltak keresztül-vitelére.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W. Gy. Budapest: A kívánt szám már rég elfogyott.

Cs. B. F. Vály: Az 1. és 3. számot utnak indítottuk; a 2. már elfogyott. A tudakolt alapszabály az egyesület tit-kárától: Lakits Vendel f. v. ig. t. urtól szerezhető meg.

K. J. Kismarton: Értesítője nem jutott hozzánk. A kért 3 számot mielőbb megküldetem.

Z. R. Budapest: Legközelebb rá kerül a sor.

Gy. J. Budapest: A lap küldése iránt intézkedni fogok. A pénztárnokkal személyesen lehet értekezni csütörtök és vasárnap 10–12 óra között.

KIADÓ-LAPTULAJDONOS:

A „NÉPNEVELŐK BUDAPESTI EGYESÜLETE“.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ:

TANOSIMRE.

Pályázat.

A zólyom-lipcei „Gizela“ munkás árvaházban egy segéd-tanítói állomásra ezennel pályázat hirdetik. A segéd-tanító kötelessége és javadalmazása az intézet alapszabályainak következő 20., 21., 22., 33. §§-ában foglaltatnak.

20. §. A családtanítók kötelessége a reájuk bízott család növendékeit az igazgató felügyelete alatt s utasítása szerint nevelni s vezetni, úgy az iskolai, mint a házi életben és a munkában. E célból a család-tanítóknak saját családbeli növendékekkel egészen együtt kell élniök, az az velök közösen étkezni, mindennemű mezei kerti s egyéb munkát a növendékekkel közösen teljesíteni s azokat a munkában saját példájukkal s utmutatásokkal gyakorlatilag is oktatni; a tanórákon a munka felosztás szerint nekik jutott osztályban és tantárgyakban tanítani, ipar-órák alatt a műhelyben valamely iparágat vezetni; s végre az erkölcsiségre, rendre, pontosságra, tisztaságra, és szorgalomra való szigorú örködés mellett gyengéd szeretettel bánni növendékeikkel.

21. §. Egy gyakornok vagy segéd-tanító fizetése 200 frt. s teljes ellátás. (mialatt étkezés, mosás s ágynemű és kiszolgálást értetik).

22. §. Családtanítókul csak nőtlen egyének alkalmazhatók, kik kötelesek egész életmódjukat az intézet nevelési és házi-rendjéhez alkalmazni.

23. §. Mindegyik családtanító évenként 14 napi szabadságot vehet ki, az igazgatóval egyetértőleg megállapítandó időben. Az intézetből való végleges távozás 3 havi kölesönös felmondással történhetik.

Azon okleveles tanítók, kik vonó-hangszerrel egy kis zenekart vezetni képesek, a kinevezésnél előnnyel bírnak.

A pályázni kívánók, felszerelt kérvényeiket alólírott elnökhöz 1884. évi január hó 15-éig küldjék be.

Besztercebányán, 1883. december 11.

Lehotzky Egged,
a felügyelő bizottság elnöke.

Irodai fali-naptár

kapható a

„NÉPNEVELŐK LAPJA“

nyomdájában.

1 darab . . . . . 20 kr.

50 „ . . . . . 7 frt 50 „

Papir-, író-, rajz- és festőszerek

Következő külön árjegyzékek bármelyikét, u. m.:

- A. Író-, levelezési- és irodai szükségletek.
- B. Rajz- és vízfestészeti szerek. Építészeti, építői és műszaki kellékek.
- C. Iskolai-, író-, rajz- és vízfestő-szerek. Különfélék gyermekek számára.
- D. Olajfestékek és olajfestő-szerek.
- F. Farsangi és béli czikkek.
- G. Szabadalm. Phönix sokszorosító-lapok utastása és árjegyzéke, 20 különféle eljárás.
- H. Szabadalm. Phönix sokszorosító-lapok utastása és árjegyzéke. Rendes Ani lin-eljárás.
- I. 500 különféle szükségleti, divat- és Fantasie-levelepapír árjegyzéke.

kivánatra ingyen és bérmentve küldi

Seefehlner J. L. BUDAPESTEN
es. és kir. udv. szállító IV., vaczi-utca 9. sz.

T. cz.

Tisztelettel kérem a Tanító urakat, legyenek szívesek az eredeti Singer varrógépeket ismerőseiknek ajánlani.

Minden egyes ön által ajánlott oly vevő után, kinek nevét velem előre közlendi, önt 8% kedvezményben részesítenDEM.

Az eredeti Singer-gépek legjobb amerikai aczélból figyelemmel a legtartósabban vannak gyártva, mely körülmények következtében az utánzott vagy ugynevezett javított Singer-gépek semmiféle tekintetben sem hasonlíthatók az eredetiekhez.

Harminez évi hasonlíthatlan eredmény által be van bizonyítva, hogy az eredeti Singer varrógépek, ugy családi használatra, valamint kézművi czélokra is, minden más áruba hozott gépek mellett a legkedveltebbek, és szerkezetben, jóságban használhatóságban, valamint tartósságban is semmiféle gyártmány által el nem érhetők.

Az eredeti Singer varrógépek a legujabb javításokkal és segédkészülékekkel vannak ellátva; különösen figyelembe veendő az új állvány, melynek mindkét oldala a Singer Manufacturing Co. gyári jegyét viseli. Ezen állvány értelem-dús szerkezeténél fogva javítást soha sem igényel; varrás alatt a legkisebb zajt is eltávolítja és gyengébb alkotásu személyek is fáradság nélkül dolgozhatnak a gépen.

NEIDLINGER G. Vezér-ügynöksége.

Budapest, vaczi-utca 26. szám (a vastuskóhoz.)

Néhány hó előtt szaklapokban a nehéz kór (epilepsia) egy új gyógyíthatási módszerével ösmertetem meg az orvosi közönséget, módszerem már eddig is több kartárs által örvendetes előismerésben részesült öhajításom azonban hogy gyógy módomban tágabb körökben is érvényesüljön, azért ezen útat választom czéлом eléréséhez.

Állíthatom hogy gyógy módomban valamennyi eddigit fölülmúlja, mivel physiologiai alapokon nyugszik. A tanító uraknak nehéz kóros betegek ajánlásáért az illető honorarium felét szívesen engedem át. Retourbátyeggel ellátott levelekre azonnal válaszolok.

Dr. Borsody M.
Perjámos.